

**Consorci d'Educació
de Barcelona**

Generalitat de Catalunya
Ajuntament de Barcelona

**Pla a favor de l'èxit escolar:
compromisos del
Consorci d'Educació de Barcelona**

Gener 2013

Introducció

El Consell de Direcció del Consorci d'Educació va aprovar el 16 de novembre de 2012 els compromisos del Consorci en relació amb el Pla a favor de l'èxit escolar, que constitueixen el Pla de treball per al curs 2012-13.

Aquest Pla, des de llavors, s'ha estat desplegant a partir del debat realitzat en diverses reunions amb les Juntes de Directors/es, amb el Consell Escolar Municipal, amb un grup de directors de secundària i també com a resultat de la reflexió tècnica de les diverses unitats del Consorci i de la Inspecció.

Com a conseqüència d'aquest desplegament, els 13 enunciats del document aprovat s'amplien a 17 atès que s'incorporen nous compromisos en relació amb l'escolarització equilibrada, amb les competències bàsiques, amb l'emprenedoria i amb actuacions dirigides a les famílies, en consonància amb les iniciatives que en aquests àmbits desenvolupen tant el Departament d'Ensenyament com l'Ajuntament de Barcelona.

La pretensió del Consorci és continuar aquest procés progressiu de desplegament del document, per concretar més els compromisos i fer-los efectius durant el curs 2012-13 i en cursos successius. En aquest sentit el Pla no es pot limitar a un sol curs i s'ha de considerar com una aposta de més recorregut que ha de continuar oberta a les diferents aportacions que es puguin anar fent.

Pla a favor de l'èxit escolar: compromisos del Consorci d'Educació

La Unió Europea aborda la qüestió de l'èxit escolar en l'Estratègia Europa 2020, on es fixen uns objectius concrets que obliguen a focalitzar els esforços en la millora dels resultats escolars i del nivell formatiu dels ciutadans, per aconseguir el ple desenvolupament personal, professional i social al llarg de la vida. La mesura del grau d'assoliment d'aquests objectius possibilita establir comparatives amb els països del nostre entorn i disposar d'evidències per a la millora i el progrés.

El Govern de la Generalitat de Catalunya va establir, a l'Acord marc per lluitar contra el fracàs escolar de 8 de febrer de 2011, les línies d'acció per fer front a aquest problema. Amb aquest referent, el Departament d'Ensenyament, d'acord amb els principis i objectius establerts a la Llei d'educació de Catalunya, promou i lidera un pla a favor de l'èxit escolar, amb l'objectiu de millorar els resultats educatius i reduir les taxes de fracàs i d'abandonament dels estudis. Els eixos d'actuació del Pla s'articulen a partir de les experiències d'èxit a l'hora d'afrontar un repte com aquest. Així mateix, el Pla d'Actuació Municipal 2012-15 de l'Ajuntament de Barcelona, en matèria d'educació, inclou com a objectius l'impuls a programes de millora de resultats, i el desenvolupament d'un pla de mesures urgents contra el fracàs escolar.

Els objectius i indicadors principals, relatius a la millora de l'èxit escolar, són els següents:

- a. Millorar el nivell competencial dels alumnes d'educació primària en llengües i matemàtiques, reduint al final de 2018 el percentatge d'alumnes amb baix rendiment per sota del 15%, i aconseguint un percentatge d'alumnes amb alt rendiment superior al 40%. (Proves 6è)

- b. Millorar el nivell competencial dels alumnes d'ESO en llengües i matemàtiques reduint al final de 2018 el percentatge d'alumnes de 15 anys amb baix rendiment per sota del 15%, i aconseguint un percentatge d'alumnes de 15 anys amb alt rendiment igual o superior al 30%. (Proves 4t. ESO)
- c. Millorar el rendiment acadèmic dels alumnes d'ESO i aconseguir una taxa de graduats en ESO amb relació a la matrícula de 4t. curs, superior o igual al 85% al final del 2018.
- d. Reduir la taxa d'abandonament escolar prematur fins al 15% al final del 2018.

A la ciutat de Barcelona la mitjana de graduats en Educació Secundària se situa entre 4 i 5 punts per sobre de la mitjana de Catalunya (83,6%, curs 2010-11) i molt a prop del percentatge esperat pel 2018. Tanmateix aquesta mitjana és el resultat de situacions molt diverses perquè les dades són notablement diferents entre els districtes i barris de la ciutat. Per això el Consorci es planteja l'objectiu prioritari d'aconseguir la millora general dels resultats educatius, posant un èmfasi específic en els districtes i barris amb percentatges més baixos d'èxit, i fer-ho en condicions d'equitat.

Per tant, el Consorci d'Educació, en relació amb el pla a favor de l'èxit escolar, assumeix els compromisos que s'indiquen a continuació, les actuacions corresponents als quals s'iniciaran en el curs 2012-13:

1. Continuar les actuacions relatives a la reserva de places per a alumnat immigrant amb necessitats educatives específiques, en la preinscripció 2013-14, per tal de seguir millorant progressivament en l'escolarització equilibrada, a partir de les experiències positives de la preinscripció anterior, i especialment a Ciutat Vella. Aquestes actuacions es programaran prèviament a l'inici de la preinscripció i es duran a terme de forma coordinada amb la participació del Gabinet tècnic de programació de l'escolarització del Consorci, la Inspecció, les direccions dels centres i els EAP.

Actuacions

- Aplicar la normativa pel que fa a la reserva de places, revisar els informes de l'alumnat amb necessitats educatives específiques, concretar els protocols d'actuació en aquests casos, i mantenir els criteris de reducció de ràtio per bloquejar la matrícula de continuïtat en determinats centres.
- Mantenir a Ciutat Vella, durant tot el curs, una comissió de garanties d'admissió responsable d'aplicar i fer el seguiment de les decisions del Consorci sobre escolarització equilibrada. Aquesta comissió ha de procurar evitar desequilibris en la composició de la matrícula, especialment dels centres del Raval i haurà d'intervenir directament en l'escolarització fora del termini ordinari de preinscripció.

2. Establir un pla d'actuació amb els centres que, pels seus resultats en les proves d'avaluació de 4t d'ESO i de 6è de Primària, per l'alt grau de mobilitat de l'alumnat i pels indicadors del seu entorn, així ho requereixin. Es tracta de centres situats arreu de la ciutat que obtenen resultats més baixos del que seria esperable, tot i comptant amb el seu índex de diversitat. El pla d'actuació serà el resultat d'una

anàlisi detallada de les proves i dels altres factors que hi incideixen, i es concretarà i es durà a terme conjuntament amb la Inspecció.

Actuacions

- Estudiar amb la Inspecció els resultats de les proves de 4t. d'ESO distribuint els centres per sectors de la Inspecció, valorant en cada cas, quin ha de ser l'objectiu de millora.

3. Identificar formes d'organització i de treball del Suport Escolar Personalitzat (SEP) que hagin sigut reeixides des del punt de vista del grau d'èxit del suport i difondre-les documentalment mitjançant seminaris, grups de treball o altres formats que garanteixin la implicació i participació activa dels centres. Fer-ne la valoració a partir del resultat de la supervisió de la Inspecció i elaborar propostes de millora.

4. Incentivar i potenciar el desenvolupament dels Plans d'Impuls a la Lectura mitjançant la incorporació de la pràctica de la lectura en el reforç escolar que es fa en el programa Èxit1 (a 22 dels 50 centres que fan ILEC), la intervenció dels equips LIC amb la Inspecció en l'assessorament del desenvolupament de la lectura i la col·laboració amb programes municipals i d'altres entitats que tenen finalitats similars.

Actuacions

- Activar de manera específica, en el marc de la Comissió LIC del Consorci d'Educació, el seguiment i dinamització del programa, d'acord amb les directrius del Departament d'Ensenyament.
- Incorporar de forma prioritària la pràctica de la lectura en el reforç escolar que es fa en el Programa Èxit1, mitjançant els amics grans de la lectura, coordinant la seva formació amb l'equip LIC.

5. Impulsar i difondre el document de desplegament de les competències bàsiques, elaborat pel Departament d'Ensenyament, com a referència compartida a l'hora de fer avaluacions tant internes com externes. Així mateix, incentivar l'ús de les experiències pràctiques disponibles, a través de la pàgina web ARC (Aplicació Recursos Currículum) de la XTEC.

Actuacions

- Posar en marxa la dinamització necessària per treballar els recursos i exemples disponibles, analitzar-los i agrupar-los, de manera que s'aconsegueixi l'ús habitual per part del professorat i es faciliti la tasca de les direccions en el sentit de promoure canvis amb garanties d'èxit.

6. Elaborar projectes de naturalesa similar als Tàndem que afavoreixin la implicació d'entitats que formen part del Consell de Coordinació Pedagògica, de programes de l'Institut Municipal d'Educació, i d'altres entitats de la ciutat, en la millora dels projectes educatius dels centres donant suport i acompanyant el

professorat en la seva tasca educativa, per tal de contribuir a la millora dels resultats escolars de l'alumnat. A Ciutat Vella aquests projectes es concretaran a partir de les possibilitats que ofereixen els CESIRES, atès el conveni que preveu el seu futur emplaçament al districte.

Actuacions

- Fer el seguiment i consolidar els projectes Tàndem amb Catalunya Caixa (Escola Poblenou, escola Jacint Verdaguer, escola Laburé,...) i posar en marxa altres projectes a través de la Fundació Jaume Bofill (escola Marquina, escola J. M. De Sagarra, institut Broggi).
- Iniciar els treballs en l'àmbit de Medi Ambient de l'Ajuntament de Barcelona per organitzar un projecte similar a l'escola Montseny.
- Impulsar, per part del CREAMAT, la incorporació d'algun centre de Ciutat Vella, per formalitzar un projecte en l'àmbit de les Matemàtiques.

7. Desenvolupar activitats que contribueixin a incrementar els resultats d'excel·lència, mitjançant actuacions de diversos programes: llengües estrangeres, ús de tecnologies i tècniques d'aprenentatge col·laboratiu (TAC), programes d'Art (conveni de col·laboració amb l'ICUB), impuls a la recerca i pràctiques reflexives (Mostra de Recerca Jove de Barcelona).

Actuacions

- Impulsar la participació dels centres en certàmens, premis, i concursos externs com a procediment per incentivar el desenvolupament del talent i les actituds positives en relació amb l'estudi i el coneixement.
- Dur a terme la difusió de la guia de detecció i actuació per a l'alumnat amb altes capacitats i promoure iniciatives per assegurar que els alumnes superdotats o amb talent rebin a l'aula l'atenció que necessiten per desenvolupar les seves capacitats.
- Impulsar l'aprenentatge en i de les llengües estrangeres, mitjançant l'assessorament als centres (23 que fan el Pla Integrat de Llengües Estrangeres) i la participació en els diferents projectes.
- Impulsar la participació en els centres de voluntaris lingüístics i auxiliars de conversa. Ara hi ha 16 voluntaris i 6 auxiliars.
- Promoure programes d'art, en línia amb l'èxit escolar i la innovació metodològica, mitjançant un conveni de col·laboració amb l'ICUB i una convocatòria pública per a desenvolupar 8 Residències d'Artistes a 8 instituts conjuntament amb l'ICUB, A bao a qu, la Sala Becket i el Graner.
- Promoure el projecte Processos de dansa amb 4 centres de primària mitjançant un acord de col·laboració amb el Mercat de les Flors i la companyia Nats Nus.
- Organitzar la 5a Mostra de Recerca Jove de Barcelona, donant suport als CRP en l'organització de les mostres de districte i vetllant per la continuïtat del seminari Ments Curioses.

8. Aprofundir (treballant en coordinació amb la Inspecció) en les actuacions de suport als Plans d'Atenció a la Diversitat, impulsant la seva elaboració en relació amb el conjunt del centre i, per a l'alumnat que requereix atenció específica,

consolidar l'oferta dels tallers per a la diversificació curricular que realment contribueixen a la millora del rendiment dels alumnes.

Actuacions

- Fer l'anàlisi amb la Inspecció de diversos plans d'atenció a la diversitat per identificar els recursos i les bones pràctiques existents a la ciutat.
- Impulsar projectes singulars per a alumnes que requereixen adaptacions basades en projectes i activitats de taller, a fi de facilitar l'adquisició de les competències bàsiques en entorns laborals, aprofitant les possibilitats que ofereixen institucions i entitats de la ciutat.
- Donar instruccions que assegurin la implicació dels serveis externs als centres en els casos més complexos oferint respostes a les demandes del professorat i les direccions.
- Impulsar l'aprofitament dels centres de les possibilitats que els ofereix l'autonomia organitzativa, per generar hores que els permetin, per exemple, instrumentar accions d'atenció específica a grups d'alumnes.

9. Crear una comissió de la Junta de Secundària per valorar resultats i aspectes organitzatius dels exàmens de setembre i fer l'anàlisi conjuntament amb la Inspecció dels aspectes identificats en la supervisió realitzada. Informar els instituts de les formes d'organització detectades com a positives i, de manera especial, promoure actuacions proactives dels tutors/es en l'assessorament a l'alumnat per a organitzar l'estudi i les activitats de recuperació durant l'estiu.

Actuacions

- Posar en marxa sistemes de seguiment del treball dels alumnes en el període no lectiu d'estiu per garantir que el màxim nombre d'alumnes facin els exàmens de setembre, en la línia d'algunes experiències de Casals d'estiu organitzats pels centres amb aquesta finalitat

10. Impulsar la implantació de la FP dual. Aquesta actuació, que haurà de ser progressiva, requerirà el convenciment dels sectors productius que han d'intervenir en la formació de l'alumnat i també el compromís de la Fundació BCN Formació Professional per a incorporar empreses que col·laborin en l'oferta de llocs de formació dual.

Actuacions

- Mantenir contactes i reunions de treball amb els sectors productius (ja s'han iniciat amb Indústries Alimentàries i Hoteleria) a partir del treball conjunt amb la Fundació BCN FP referent als sectors emergents.
- Col·laborar amb l'Ajuntament de Barcelona per tal que les escoles bressol municipals ofereixin llocs per a la formació dual. En aquesta línia, el Consorci d'Educació estudiarà les diverses vies de formació en alternança per millorar la formació en centres de treball de dos CFGS (Integració social, Animació sociocultural).

11. Contribuir a la promoció de l'emprenedoria en totes les etapes educatives, per afavorir l'autoconeixement de l'alumnat, desenvolupar la creativitat i la innovació, i els valors relacionats.

Actuacions

- Continuar el Programa Emprendre amb valors amb el suport i patrocini de l'Ajuntament de Barcelona (mitjançant Barcelona Activa i la Fundació BCN FP), amb l'objectiu de fomentar la cultura emprenedora entre els/les joves de secundària obligatòria i postobligatòria.
- Dur a terme, en coordinació amb la Inspecció, actuacions de suport als projectes singulars basats en aprenentatge en entorns laborals, per reforçar l'autonomia i l'adquisició de competències relacionades amb els valors del treball per part de l'alumnat de secundària.
- Reforçar l'eix temàtic sobre emprenedoria, d'entre els mòduls d'orientació del Projecte de Vida Professional, en col·laboració amb Barcelona Activa i la Fundació BCN FP, per tal que pugui servir com a material didàctic per a l'assignatura d'emprenedoria a la Secundària i com a reforç de l'acció informadora i orientadora als cicles formatius, especialment de grau mitjà i el batxillerat.

12. Aplicar les noves mesures de flexibilització de la Formació Professional donant suport als centres per a que puguin dur-les a terme i impulsar que elaborin el seu catàleg de serveis.

Actuacions

- Organitzar i dur a terme la difusió de les mesures de flexibilització per assegurar que tots els centres públics i privats en tenen un coneixement suficient.
- Fer activitats de formació tècnica amb els centres (es preveu la participació de 40 centres) que han sol·licitat dur a terme mesures de flexibilització, conjuntament amb el Departament d'Ensenyament.

13. Elaborar un Pla d'Orientació que articuli les actuacions que s'estan duent a terme, per reforçar-les i per establir com a prioritat de la intervenció el suport al professorat, especialment en la transició entre etapa obligatòria i postobligatòria. Aquest suport al professorat es durà a terme tant respecte a les tutories com a l'aprofitament dels recursos de la ciutat per a una bona informació que afavoreixi l'elecció d'itineraris d'èxit a la Formació Professional i el Batxillerat.

Actuacions

- Definir els eixos en els que s'ha de fonamentar l'elaboració del Pla d'Orientació del Consorci d'Educació per a la ciutat de Barcelona, establint les competències de coordinació i planificació del Consorci i les funcions i composició de la Comissió de Formació Professional.
- Posar en marxa els espais d'orientació dels centres de Formació de persones adultes, com a punts que serveixin al professorat, a l'alumnat

actual del centres i als ciutadans que poden buscar recursos per al seu itinerari formatiu i d'inserció.

14. Continuar les actuacions del Pla Jove per afavorir els processos de transició dels joves que finalitzen l'ESO i necessiten suport per establir un itinerari que els permeti assolir la qualificació necessària per continuar la seva formació o per accedir al món laboral. El Pla Jove donarà suport als centres en la transició d'alumnat sense graduat de secundària, mitjançant un treball sistemàtic de col·laboració amb els equips directius, els responsables d'orientació i els equips docents dels centres, així com un treball individualitzat amb cada jove (2.532 joves en el curs 2011-12) per establir el seu propi itinerari i facilitar l'accés als PQPI i a altres recursos formatius.

15. Continuar el treball realitzat en relació amb l'absentisme escolar reduint encara més el percentatge d'alumnes absentistes (del 1,49% al 0,73% en quatre cursos). En el marc de les actuacions respecte a l'absentisme escolar, fer un seguiment dels alumnes amb important risc d'abandonament prematur d'alguns Instituts de la ciutat durant 3 anys per identificar el seu itinerari i valorar l'eficàcia de les mesures d'informació, orientació i acompanyament dutes a terme.

Actuacions

- Dur a terme un pla específic en el districte de Nou Barris per reduir l'abandonament escolar prematur i reconduir a programes formatius (especialment a CFGM) els joves de 16 a 18 anys que han deixat el sistema educatiu.
- Continuar el programa de Promoció Escolar a Nou Barris i Sants, compartint una persona per als dos districtes.
- Promoure la coordinació entre EAPs, centres de secundària i el programa Èxit2 per a la diversificació curricular: detecció d'alumnes amb alt risc d'abandonament escolar prematur, que necessiten una resposta educativa alternativa singular que els vinculi amb el seu itinerari formatiu i amb d'institut.

16. Millorar la qualitat dels PQPI mitjançant una bona oferta i perfils idonis, una adequada orientació i acompanyament, i activitats de coordinació del professorat per garantir l'especificitat que necessiten els PQPI tot mantenint el perfil propi de professorat.

17. Promoure la implicació i el compromís de la família en el seguiment del procés escolar i educatiu dels fills, així com la participació en el funcionament del centre com a membres de la comunitat educativa, aprofitant tant els continguts i orientacions del Departament d'Ensenyament en l'espai web Família i Escola, Junts x l'Educació, com l'oferta d'accions formatives del Programa de Suport Educatiu a les Famílies de l'Ajuntament de Barcelona.

Pla d'actuació prioritària a Ciutat Vella i Nou Barris

Les actuacions del Consorci en aplicació del Pla a favor de l'èxit escolar s'adrecen a tots els centres de la ciutat, establint en alguns casos una incidència singular, en col·laboració amb els Districtes. Per tant, a més de les accions generals abans esmentades en els punts anteriors, es dissenyarà un pla d'actuació prioritària als districtes de Ciutat Vella i Nou Barris que es durà a terme per part de les diferents àrees i programes del Consorci conjuntament amb els Districtes, atenent tant a la situació de vulnerabilitat d'una part significativa de la seva població com als indicadors dels centres educatius: elevat índex d'immigració, resultats acadèmics per sota de la mitjana de la ciutat i una major incidència pel que fa a l'abandonament prematur dels estudis obligatoris.

Totes les actuacions descrites es duran a terme en coordinació amb la Inspecció i articuladament amb les actuacions previstes en el seu Pla territorial per al curs 2012-13. D'altra banda, per assegurar la necessària informació a les direccions dels centres i promoure la seva participació activa, el Consorci, a més de les reunions ordinàries amb les Juntes de directors/es i les seves Comissions, convocarà regularment reunions territorials amb totes les direccions de centres de primària, coincidint sempre que sigui possible amb els sectors de la Inspecció; millorarà els procediments de comunicació amb les direccions i, en la mesura del possible, durà a terme activitats formatives relacionades amb aspectes d'organització dels centres que afavoreixin la millora dels resultats escolars de l'alumnat.

El Consorci d'Educació, amb totes aquestes accions, pretén reforçar els projectes educatius dels centres i donar un especial suport als projectes de direcció, per fomentar tot tipus d'iniciatives dels centres dirigides a aconseguir l'èxit escolar de l'alumnat.

Així mateix, el Consorci d'Educació continuarà les accions que permetin una coordinació i relació positiva amb el Consell Escolar Municipal i els Consells escolars de Districte, com a organismes que compten amb la representació dels diversos estaments de la comunitat educativa.

Barcelona, gener 2012